

یادداشت

صندوق بازنشستگی؛ پاشنه آشیل بودجه

وحید شقاقی شهری اقتصاددان

طی ۵۰ سال گذشته، کسری بودجه همیشه به دلایلی با اقتصاد ایران همراه بوده. دهه ۵۰ وارد یک اقتصاد رانتی-نفتی شدیم که دولت در اقتصاد رانتی- نفتی به اصلاحات ساختاری در نظام اداری و نظام بودجه‌ریزی توجه نکرد و هزینه‌های خودش را عمدتاً مبتنی بر درآمدهای نفتی بست که در نتیجه آن، عادت اولیه اشتباهی در کشور شکل گرفت و بعدها ادامه پیدا کرد و به تدریج ساختارهای معیوب گسترده‌تر شد. همه جای دنیا، بودجه دولت را براساس درآمدهای مطمئن مالیاتی تنظیم می‌کنند و ساختارهای اقتصاد هم مبتنی بر مالیات تنظیم شده و نظام اداری هم چون باید برمبنای مالیات اداره می‌شد به سمت شفافیت، چابک بودن و پاسخگو بودن دولت باشد، شفافیت عملکردی مالیاتی متناسب با این مالیات، پاسخگو و بهره‌ور باشد، شفافیت عملکردی داشته باشد، هزینه‌کرد مالیات مشخص باشد و فساد و حیفومیل منابع هم در آن سیستم بسیار اندک است. در این ساختار، احزاب نظارت می‌کنند. در کل ساختار کشورهای پیشرفته، اداره دولت با مالیات‌ها تکیه بر حداکثر شفافیت بسته می‌شود. ادامه در همین صفحه

از دهه ۵۰، درآمدهای نفتی افزایش سرسام‌آوری پیدا کرد و دولت‌ها به حوزه مالیات و اصلاح ساختارهای اداری و همچنین به دلیل درآمدهای نفتی، به هزینه‌کرد منظم و بابرنامه‌بی توجهی کردند. دولت خیالش از درآمد ثابت راحت بود. در ادامه این نظام اداری، گسترش یافت و شفافیت خود را از دست داد و نظام بودجه‌ریزی هم بر پایه بودجه‌ریزی برنامه‌های و عملکردی شکل نگرفت و یک بودجه‌ریزی سنتی مبتنی بر چانه‌زنی و افزایشی ایجاد شد. در ساختار بودجه‌ریزی سنتی، بحث حیفومیل منابع خیلی زیاد است و بسیاری ساختارهای غیرضرور و هزینه‌زا ایجاد شدند و گسترش پیدا کرد. زمانی که در حوزه نفت به مشکل برخورد می‌کنیم، این ناترازی بیشتر خود را نشان می‌دهد که این ریشه تاریخی ما بوده و در اکثر سال‌ها هم کسری تراز عملیاتی بوده که با نفت آن را پوشش دادیم؛ ولی در سال‌های اخیر چون درآمدهای نفتی کاهش یافته و به دلیل تورم‌های بالا، هزینه‌ها نیز رشد زیادی داشت، کسری بودجه بیشتر خود را نشان داد و دولت‌ها مجبور شدند که به سراغ روش‌های دیگر کسب درآمد مثل انتشار اوراق و فروش اموال بروند تا بتوانند به نحوی خود را اداره کنند.

۱- کسری بودجه، یکی از بزرگ‌ترین معضلات اقتصاد ایران است و خیلی دربراماش هشدار دادند که اگر برطرف نشود به یک مسئله امنیتی تبدیل می‌شود. در سال ۹۹ آقای مصباحی مقدم گفتند برای تأمین کسری بودجه می‌شود دولت برای مدتی دارایی سپرده‌گذاران بانک‌ها را محدود کند و آن را صرف کسری بودجه و طرح‌های عمرانی بکند.

۲-در همه جای دنیا و بیش از ۸۰ درصد بودجه دولت‌ها با مالیات بسته می‌شود، اما مسیر بودجه‌ریزی براساس مالیات یک جاده دوطرفه است. وقتی دولت بر سر کار می‌آید می‌گوید برای اداره خود و ارائه خدمات به منابع مالی نیاز دارم و باید از مردم و شرک‌ها مالیات بگیرم و مردم و شرک‌ها نیز مالیات می‌دهند و متناسب با آن دولت بایستی مصرف این مالیات را ریز به ریز گزارش کند و تعهد دهد که شفاف باشد و با بهره‌وری و کمترین فساد اداره شود. مردم هم انتظار دارند وقتی

فرصت امروز

برای کسب وکار آفرینی

اینترنت واقعا چقدر گران شد؟

هر گیگابایت ۶ هزار تومان

صندوق بازنشستگی؛ پاشنه آشیل بودجه

مالیات می‌دهند یک دولت بهره‌ور، شفاف، پاسخگو و با کمترین فساد وجود داشته باشد و این همان یک جاده دوطرفه است؛ یعنی وقتی شرکت‌ها و مردم مالیات می‌دهند متناسب با این مالیات دولت هم بایستی خدمات ارائه دهد؛ ولی ایراد کار در این است که وقتی در یک ساختار اداری صحبت می‌کنیم که بهره‌وری‌اش منفی یا پایین است، حیفومیل منابع زیاد است، هزینه‌های غیرضرور و ساختارهای غیرضرور زیادی دارد و کیفیت خدماتش هم پایین است، افزایش مالیات یک جاده یک طرفه است. در دنیا مسیر را مشخص کردند و گفتند اداره دولت و خدمات‌دهی به مردم باید بر پایه درآمدهای مالیاتی باشد و متناسب با این دولت ساختارهای باکیفیت، شفاف و با کمترین میزان فساد داشته و متناسب با این درآمدهای مالیاتی، خدمات هم دارد. اگر بگوییم وقتی کم آوردیم به سراغ افزایش مالیات برویم، جاده یک‌طرفه است.

۳-در دنیا حل مسائل دوطرفه است و وقتی دولت مالیات را بالا می‌برد باید از طرف مقابل هم شرایط پاسخگویی، شفافیت، خدمات ویژه و مصرف دقیق با جزییات صورت بگیرد و از هزینه‌های غیرضرور جلوگیری شود. نمی‌شود مالیات بگیرند و بهره‌وری نداشته باشند. مالیات می‌دهند که دولت متناسب با آن خدمات ارائه دهد و وقتی مالیات بدهند و حیفومیل شود یا در ساختارهای غیرضرور هزینه شود، مالیات نمی‌دهند. اداره دولت با مالیات قفلانی است، اما به شرطی که این جاده و مسیر دوطرفه تعریف شود؛ یعنی منافع دوطرفه تعریف شود که مردم از پرداخت مالیات راضی باشند و دولت هم با مالیات اداره شود.

۴-در حلال حاضر، برآورد از کسری بودجه ۳۰۰ تا ۷۰۰ هزار میلیارد تومان گفته می‌شود و این عددی است که برای چهار ماه آینده داده‌اند. باید حدود ۴۰۰ الی ۵۰۰ همت کسری را برای بودجه ۱۴۰۲ در نظر گرفت. این کسری هر سال به دلایل مختلف اضافه می‌شود و از یک طرف در حوزه صندوق‌های بازنشستگی به مشکل برخوردیم که این صندوق‌های بازنشستگی مدام به کسری بودجه دولت، آن هم با شسبب نمایی

اضافه می‌کند و از طرف دیگر، بودجه‌ریزی برنامه‌ای نداریم و به همین دلیل، ائتلاف منابع خیلی زیاد است و چون بودجه‌ریزی برنامه‌ای نیست، بهره‌وری پایین است. اگر دولت بخواهد کاری بکند، مسیرش روشن است و باید ساختار بودجه را اصلاح کند. دولت در برنامه هفتم دیده که ساختار بودجه برنامه‌ای باشد، ولی برای سال بعد همچنان بودجه‌ریزی را با همان منوال بودجه‌ریزی سنتی تنظیم کردند.

۵-دولت به ناچار سهم مالیات را در بودجه سال آینده بیشتر گرفته است. ایراد ندارد که به سمت افزایش سهم مالیات در بودجه عمومی برود و برای سال آینده این نسبت را ۵۱ درصد دیده که نسبت به سال ۱۴۰۲، افزایش خوبی داشته است. بستن بودجه بر پایه مالیات خوب است. سهم نفت را ۲۳ درصد دیده و قیمت نفت را ۶۵ پیورو و صادراتش را نیز یک میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه در روز دیده است. بودجه‌ای که دولت دیده، به لحاظ ساختاری ایراد ندارد، اما قرار بود این بودجه برنامه‌محور شود تا جلوی ائتلاف منابع، بهره‌وری پایین و حیفومیل منابع گرفته شود که این اتفاق نیفتاده است. آنچه مشخص است اینکه کلی ساختار غیرضرور در دولت و دستگاه‌هایی داریم که مأموریت‌های موازی انجام می‌دهند. اداره کردن دولت با این ساختارهای غیرضرور یا با مأموریت‌های موازی و بهره‌وری پایین، کار سختی است و وقتی هزینه‌اش از کانال مالیات به مردم تحمیل می‌شود، نارضایتی ایجاد می‌کند. اگر دولت برای سال‌های آتی می‌خواهد سهم مالیات را بالا ببرد باید اصلاحاتی در ساختار بودجه و اداره دولت ایجاد کند؛ یعنی حذف بسیاری از ساختارهای غیرضرور که در سیاست‌های کلی نظام هم هست، حرکت به سمت بودجه‌ریزی برنامه‌محور که در برنامه هفتم هم هست و افزایش بهره‌وری نظام اداری؛ نمی‌شود مالیات بگیرند و بخش عمده‌ای از آن به سبب عدم بهره‌وری، سوخت شود و از بین برود.

۶-اگر نتوانیم ساختار صندوق‌های بازنشستگی را اصلاح کنیم، در پنج سال آینده کسری بودجه تحمیلی از سوی صندوق‌های بازنشستگی، اعداد بسیار بالایی خواهد بود و حتی برآورده‌ای گوید تا سال ۱۴۱۰ اگر

دینامیسم رشد فزاینده کسری بودجه و نقدینگی

مهم‌تر از آن، عدم تبدیل نقدینگی جاری در اقتصاد به ظرفیت‌های تولیدی مولد کنترل‌کننده کسری بودجه (و فشارهای تورمی) و کنترل‌کننده کسری در حساب جاری (و فشارهای ارزی) می‌شود. دستگاه‌های سازمانی در عرض هم با ارتزاق از بودجه، بار سنگینی بر دوش اقتصاد می‌گذارند. کوچک‌سازی دولت بدون توجه به این مسئله، هم به معنای ناتوانی دولت در کنترل نقدینگی است و هم به معنای زدن از هزینه‌های اجتماعی با سهم اندک در بودجه. مسئله مهم دیگر، ساخت یا توزیع نقدینگی است. نحوه توزیع نقدینگی جاری در اقتصاد میان اقشار و طبقات اجتماعی و میان رشته فعالیت‌های اقتصادی، تأثیر مهمی بر اثر گذاری نقدینگی بر تورم دارد. به بیانی دیگر، از ایین منظر نیز نقدینگی نه علت اصلی، بلکه سازوکار تشدیدکننده تورم می‌تواند باشد. علت اصلی، ناموزون بودن ترکیب فعالیت‌های بخشی و نابرابری بیش از اندازه در توزیع ثروت است. واقعیت این است که بخش‌های تولیدی صنعت و کشاورزی به علت نامساعدبودن شرایط زیرساختی (و در نتیجه وجود ریسک بالا، طولانی‌بودن

آیا پیش‌بینی‌ها باز هم اشتباه از آب در می‌آیند؟

مسیر اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴

اقتصاددانان و کارشناسان حوزه‌های مختلف اقتصادی معتقدند که سرنوشت نرخ بهره در آمریکا، قیمت طلای سیاه و سرانجام اقتصاد چین، تعیین‌کننده سرنوشت اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ خواهند بود. اقتصاد جهانی در ابتدای سال ۲۰۲۳ بیش از آنچه بسیاری از تحلیلگران پیش‌بینی می‌کردند، از خود انعطاف‌پذیری نشان داد. به‌ویژه نرخ تورم جهانی بدون افزایش سطح بیکاری تا حد...

۴ تفکر و ۵ اقدام استراتژیکی که کسب‌وکارهای خانوادگی را بیمه می‌کند

رمز ماندگاری بنگاه‌های خانوادگی

فرصت امروز: بین ۷۰ تا ۹۰ درصد کسب‌وکارها در ایران خانوادگی هستند. کارآفرینی، موتور محرک توسعه و پیشرفت اقتصادی و از جمله راه‌های موثر برای کاهش بیکاری و اصلاح اجتماعی است. کسب و کارهای خانوادگی، ماهیت کارآفرینی دارند و رهبران کسب و کارهای خانوادگی به عنوان یک کارآفرین شناخته‌شده و تولید ثروت، توسعه تکنولوژی و اشتغال مولد را به ارمنان می‌آورند بنابراین از نظر استراتژیک، کسب و کارهای خانوادگی، عنصر کلیدی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها بوده و تلاوم عملکرد موفق آنها، تأثیر مثبتی بر رشد اقتصادی، بهبود عملکرد تجاری، برنامه استراتژیک بلندمدت و استقلال کسب و کار دارد. این تحول در صورتی امکان‌پذیر است که این شرکت‌ها از منظر تأمین منابع انسانی، سرمایه اجتماعی و منابع مالی حمایت شوند.

کسب‌وکارهای خانوادگی، رایج‌ترین نوع شرکت‌ها در جهان هستند. دامنه فعالیت کسب‌وکارهای خانوادگی، شرکت‌های کوچک و متوسط تا شرکت‌های بزرگ را که در چند صنعت و کشور کار می‌کنند (مانند شرکت فورد موتور و مک‌دونالد) دربر گرفته و حدود ۶۰ تا ۹۰ درصد کل شرکت‌های جهان را تشکیل می‌دهد. مثلاً بین ۶۵ تا ۸۰ درصد از کل شرکت‌های اروپایی، ۸۵ درصد شرکت‌های چین، ۹۰ درصد کسب‌وکارها در آلمان و حدود ۹۵ درصد کسب‌وکارها در آمریکا، خانوادگی هستند. اگر چه بسیاری از آنها در بین شرکت‌های کوچک و متوسط جای...

ارزش بیت‌کوین چگونه در یک سال ۱۵۰ درصد افزایش یافت؟

صدرنشینی کریپتو در پایان ۲۰۲۳

مدیریت و کسب‌وکار

داستان برندینگ تیم‌های ورزشی محبوب دنیا

دنیا‌ی ورزش پر از اتفاقات هیجان‌انگیزی است که حتی بعد از چند دهه هنوز هم در ذهن طرفداران حک شده است. مثلاً گل سرنوشت‌ساز قهرمانی اسپانیا در جام جهانی ۲۰۱۰ را در نظر بگیرید؛ بی‌شک همه طرفدارهای فوتبال تا آخر عمر آن لحظه شگفت‌انگیز را به یاد خواهند آورد. شاید مردم عادی برای سلامتی با تناسب اندام ورزش کنند، اما وقتی ماجرا به عرصه حرفه‌ای کشیده می‌شود، دیگر فقط سلامتی در میان نیست. این روزها دنیا‌ی ورزش یکی از صنعت‌های پولساز محسوب می‌شود که میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا از این کسب درآمد می‌کنند. در این میان تیم‌های ورزشی موفقیت‌ویژه‌ای دارند. شاید بازیکنان بزرگ دنیا بعد از مدتی فراموش شوند، اما تیم‌هایی مثل رئال مادرید یا گلدن استیت برای همیشه در یاد و خاطره مردم باقی خواهند ماند. این امر نه تنها مربوط به شهرت بالای این تیم‌ها، بلکه شیوه برندسازی منحصر به فردشان است...

عدد به بالا وجود ندارد و مثل این است که یک کیک کوچک دارید که برای پنج مهمان کفایت می‌کند و اگر مهمانان ۳۰ نفر شوند، مشکل است و دو کار باید کرد؛ یا باید مهمانان را زیاد نکنید یا بایستی کیک‌تان را بزرگ کنید. اقتصاد ایران ۴۰ درصد کوچک‌تر شده و در نتیجه سهم مالیات کمتر شده است. در دنیا مالیات را از سودآوری شرکت‌ها می‌گیرند و وقتی شرکت‌ها و تولید اقتصاد ایران کوچک‌تر شده و سودآوری شرکت‌ها پایین آمده نمی‌توان مالیات را بالا برد. اینها ابهاماتی است که در حرکت دولت به سمت درآمدهای مالیاتی باید لحاظ شود، در غیر این صورت، فشار سنگینی به مردم وارد می‌شود و توان مردم از بین می‌رود و به ویژه دهک متوسط له می‌شود. از یک طرف، مالیات پنهانی به نام تورم داریم که این هم زندگی مردم را بسیار سخت کرده و طی شش سال گذشته ۴۰ درصد میانگین تورم (مالیات پنهان) به مردم تحمیل می‌شود؛ یعنی از یک طرف ۴۰ درصد تورم به نام مالیات پنهان تحمیل می‌شود و از طرف دیگر هم نرخ‌ها و پایه‌های مالیات بیشتر می‌شود و دهک متوسط جامعه بین دو چرخ تورم و مالیات گرفتار می‌شود و شرایط خیلی سخت می‌شود. همچنین شرکت‌ها به دلیل تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی کوچک و کوچک‌تر شدند و دولت هم گران اداره می‌شود و علاوه بر این، صندوق‌های بازنشستگی وپال گردن دولت شدند و لذا کار اداره کشور و دولت بسیار سخت شده و بایستی اصلاحات اساسی هم در اداره اقتصاد ایران و هم در اداره دولت صورت بگیرد. اصلاحات اقتصادی و اصلاحات بودجه‌ریزی، مشکلات و هزینه سنگینی دارد که یک بخش آن به سرمایه اجتماعی دولت‌ها برمی‌گردد. به هر حال، آنچه مشخص است، اینکه اصلاحات اقتصادی به تعویق افتاده؛ از طرف دیگر، اصلاحات، سرمایه اجتماعی لازم دارد و از طرف دیگر، شایسته‌سالاری و تیم مدیریتی قوی برای اصلاحات لازم است. از یکسو تحریم‌ها فشار آورده و از دیگرسو هزینه جراحی‌هایی که باید صورت بگیرد، خیلی گران است. اقتصاد ایران به جراحی نیاز دارد و پیش‌شرط این جراحی، این است که مردم به جراح اعتماد کنند.

می‌یابد. در چنین شرایطی، نابرابری بیش از اندازه در توزیع ثروت و درآمد نیز موجب تشدید وضع مذکور می‌شود. اقبال و گروه‌های با درآمدهای بالا برای حفظ ارزش دارایی پولی خود، با تمایل به خرید مستغلات دارند، یا به خرید دارایی‌های مالی نقدپذیر ارز و طلا روی می‌آورند. تأثیر متفاوت میزان یکسانی از نقدینگی بر تورم و افزایش نرخ ارز را با تمثیلی به پایان می‌رسانیم. نقدینگی به مانند آب روانی است که در زمینی جاری می‌شود. اگر زمین، خاک خوب با نهال‌ها یا بذر خوب داشته باشد، محصول جاری شدن آب در آن، میوه‌های شیرین با محصولات باکیفیت خواهد بود. اما اگر خاک خوب نباشد و به جای نهال‌ها و بذر خوب، علف هرز، بخشی از زمین را گرفته باشد، قطعاً محصولی به بار نخواهد آمد یا اگر هم بار بیابد، کمیت و کیفیت ضعیفی خواهد داشت، حتی اگر میزان ورودی آب خیلی دقیق مدیریت شود. حکایت تودرتویی نهادهی مانند زمینی با نهال‌های ضعیف و بدون ثمر بیش از اندازه و سایه انداخته روی هم است.

علی دینی‌ترکمان، کارشناس اقتصادی

واقعیت امر این است که دولت در اقتصاد ایران به علت آنچه این قلم «تودرتویی نهادهی» نامیده، بسیار بزرگ است. این دولت با چنین وجه مشخصه‌ای را نباید با دولت بزرگ رفاه‌کینزی و سوسیال‌دموکراتیک از نوع کشورهای اسکاندیناوی یکی گرفت. در چنین دولت‌هایی، به رغم بزرگ بودن دولت در چارچوب تعاریف جاری در متون اقتصادی، مشکل تودرتویی نهادهی وجود ندارد. در نتیجه، موازی‌کاری کنترل می‌شود؛ پاسخ‌گویی و مسئولیت‌پذیری بالاست؛ دور زدن قوانین و مقررات و درگیر شدن در فساد حداقل است، اما در دولتی که درگیر پدیده تودرتویی نهادهی است، این ویژگی‌ها وجود ندارد. بنابراین عملکرد اقتصادی ضعیف و فشارهای فزاینده تورمی و ارزی نیز قوی است. در چنین شرایطی، تلاش برای کوچک کردن دولت، بدون رفع مشکل اساسی تودرتویی نهادهی موجب کاهش بیش از اندازه هزینه‌های رفاهی و اجتماعی دولت

ارزش بیت‌کوین چگونه در یک سال ۱۵۰ درصد افزایش یافت؟

صدر نشینی کریپتو در پایان ۲۰۲۳

فرصت امروز؛ در سالی که طلا رکورد تاریخی خود را شکست و به بیشترین قیمت در طول تاریخ رسید، بیت‌کوین نیز سال غیرمنتظره پرباری را پشت سر گذاشت و در سال ۲۰۲۳ به رشد ۱۵۰ درصدی دست یافت. این در حالی بود که پادشاه رمزارزها در سال ۲۰۲۲، افت ۶۰ درصدی قیمت را تجربه کرده بود و در نتیجه رشد ۱۵۰ درصدی بیت‌کوین به موازات رسوایی بزرگ صنعت کریپتو در سال ۲۰۲۳، خیلی‌ها را غافلگیر کرد. در این سال، طلا به بازدهی ۱۴ درصدی رسید؛ در حالی که بیت‌کوین بازدهی ۱۵۰ درصدی را به ثبت رساند و در صدر بازارها در پایان ۲۰۲۳ ایستاد. قیمت بیت‌کوین در سال ۲۰۲۳ و در روز ۱۱ دسامبر به بالاترین سطح دو سال اخیر، یعنی ۴۵ هزار دلار صعود کرد؛ حال آنکه در ابتدای سال تنها ۱۶ هزار و ۶۰۰ دلار بود.

اما ارزش بیت‌کوین چگونه در یک سال بیش از ۱۵۰ درصد افزایش یافت؟ این سوالی است که هفته‌نامه «کوئومیست» در ویژه‌نامه سال جدید میلادی مطرح کرده و با معرفی نظریه به «سوسک کریپتو»، به شرح و بررسی تحولات بازار کریپتو در سال ۲۰۲۳ پرداخته است. به گفته «کوئومیست»، «بریدن سر آنها کارساز نیست. سوسک‌ها می‌توانند بدون سر تا یک هفته زندگی کنند. ضربه به زدن به آنها نیز همیشه جواب نمی‌دهد و تضمینی وجود ندارد ضربه‌ای که به سوسک‌ها می‌زنید، کاملاً آنها را نابود کند، چراکه اسکلت بیرونی اتعاف‌پذیر آنها می‌تواند تا ۹۰۰ برابر وزن بدن‌شان خم شود. ریختن آنها در توالی تهم فایده‌ای ندارد و برخی از نژاده‌ا می‌توانند بیش از نیم ساعت نفس خود را حبس کنند بنابراین آنها غیرقابل تخریب هستند. جالب اینجاست که از نگاه بسیاری از سرمایه‌گذاران، صنعت کریپتو نیز تخریب‌ناپذیر به نظر می‌رسد.»

نظریه به سوسکی بیت‌کوین چیست؟

درحالی که قیمت طلا در سال ۲۰۲۳ به سقف تاریخی خود رسید و بالاترین ارتفاع در طول تاریخ را ثبت کرد، بیت‌کوین نیز بیشترین رشد را در میان بازارهای متعارف و ششناخته شده جهان به ثبت رساند. این درست در نقطه مقابل عملکرد بیت‌کوین در سال ۲۰۲۲ قرار داشت که بیش از ۶۰ درصد کاهش ارزش را تجربه کرد. بنابراین صدرنشینی کریپتو در پایان ۲۰۲۳ و بازدهی ۱۵۰ درصدی بیت‌کوین، چیزی نبود که خیلی از سرمایه‌گذاران انتظارش را داشتند؛ مخصوصاً که «چانگ‌بنگ ژائو» و «سم بتکمن فرید»، بنیانگذاران اولین و دومین صرافی‌های بزرگ رمزارز هم‌اکنون در انتظار صدور حکم برای جرائم مالی خود (پول‌شویی و کلاهبرداری) هستند. قیمت بیت‌کوین در روز ۱۱ دسامبر به بالاترین سطح دو سال اخیر، یعنی ۴۵ هزار دلار صعود کرد؛ حال آنکه در ابتدای سال ۲۰۲۳ تنها ۱۶ هزار و ۶۰۰ دلار بود، اما بیت‌کوین چطور در این سال بیش از ۱۵۰ درصد افزایش یافت؟ «کوئومیست» به پاسخ به این پرسش، نظریه به «سوسک کریپتو» یا نظریه سوسکی بیت‌کوین را مطرح می‌کند و می‌نویسد: «بریدن سر سوسک‌ها کارساز نیست. آنها می‌توانند بدون سر تا یک هفته زندگی کنند. تضمینی وجود ندارد ضربه‌ای که به سوسک‌ها می‌زنید آنها را نابود کند، اسکلت بیرونی اتعاف‌پذیر آنها می‌تواند تا ۹۰۰ برابر وزن بدن آنها خم شود. معمولاً سوسک‌ها میهمان‌های ناخوانده‌ای هستند که به راحتی نمی‌توان از شر آفت‌شان خلاص شد و در گذر زمان

حضورشان تثبیت می‌شود و دیگر گریزی از آنها نیست؛ زیرا آنها غیرقابل تخریب هستند. بسیاری از سرمایه‌گذاران و قانون‌گذاران، صنعت کریپتو را تحت عنوان «آفتی ناخواسته» توصیف می‌کنند. از نظر آنها، مجرمان از ارزهای دیجیتال برای پولشویی استفاده می‌کنند. تروریست‌ها به واسطه رمزارزها می‌توانند به فعالیت خود ادامه دهند و هکرها باج‌های خود را در قالب بیت‌کوین می‌خواهند. سوداگران می‌توانند برای خواسته‌های نه‌چندان مشروع خود به سادگی کوین جدیدی را ایجاد و به بازار معرفی کنند. به نظر می‌رسد این صنعت تخریب‌ناپذیر است. قیمت‌های کریپتو در سال ۲۰۲۲ با نرخ‌های بهره بالاتر سقوط کردند. سر صنعت از بین رفته است؛ «چانگ‌بنگ ژائو» و «سم بتکمن فرید»، بنیانگذاران اولین و دومین صرافی‌های بزرگ ارزهای دیجیتال، می‌کنند هر دو در انتظار صدور حکم برای جرائم مالی خود (به ترتیب برای پول‌شویی و کلاهبرداری) هستند. از نسوی دیگر در سراسر جهان، قانونگذاران و نهادهای دولتی در حال سر کوب فعالیت‌های رمزنگاری‌شده هستند. با این حال کریپتو نه تنها زنده مانده، بلکه بار دیگر در حال اوج گرفتن است.

کریپتو مثل جنون گل لاله نیست

شاید بتوان توضیح وضع موجود را در فناناپذیری فناوری دید. بیت‌کوین، اثر و سایر کوین‌ها شرکت نیستند، نمی‌توانند ورشکست شوند و تعطیل شوند. آنها از زنجیره بلوکی استفاده می‌کنند که پایه‌گاده‌ای از تراکنش‌ها را ایجاد می‌کند. لیست‌های بلوکی توسط شبکه‌ای غیرمتمرکز از رایانه‌ها تأیید می‌شود که با وعده جایزه، توکن‌های جدید انگیزه حفظ آنها را دارند. همچنان دلایل زیادی وجود دارد که بتوان با اتکالی به آنها استدلال کرد برخی از توکن‌های رمزنگاری‌شده بیش از هیچ ارزش دارند. اولین مورد کاربرد کریپتو را می‌توان نوعی قمار یا سرمایه‌گذاری برای آینده‌ای دید که

در آن فناوری حرف اول را می‌زند. در حال حاضر مردم در کشورهایی با اقتصاد بسته و خودکامه از بیت‌کوین و استیبل کوین‌ها (توکن‌های متصل به یک ارز ثابت مانند دلار) برای حفظ ارزش پس‌انداز خود و در مواردی برای پرداخت بین‌المللی استفاده می‌کنند. کاربری فرامرزی توکن‌ها می‌تواند در گذر زمان به‌طور گسترده‌تری مورد استفاده قرار گیرد. هنرمندان و موزه‌های مختلف همچنان در حال ایجاد یا جمع‌آوری توکن‌های غیرقابل تمویض (NFTs) هستند. گمنامان کریپتویی تنها افرادی نیستند که در از این دست مزایده‌ها شرکت می‌کنند. «دونالد ترامپ» ماگ‌شاست خود را به قیمت ۹۹ دلار می‌فروشد. او همچنین در نظر دارد کت و شلوار ای که زمان بازداشت به تن داشت را بکند؛ کند، به صورت کارت تراورد و به افرادی که حداقل ۴۷ NFT در یک تراکنش خریداری می‌کنند، جایزه دهد. در دوران رونق، صنعت گذشته سرمایه‌های هنگفتی را جذب کرد و توسعه‌دهندگان هوشمند زیادی را به جمع خود افزود. فعالیتی که هنوز در دام قانون نیفتاده‌اند، در حال کار روی کاربردهای جدید رمزنگاری‌شده مانند برنامه‌های رسانه‌های اجتماعی یا بازی‌های کسب درآمدی هستند. هرچند چندان بعید نیست این برنامه‌ها هرگز نتوانند اقبال عمومی را به دست آورند، با این حال حتی شانس کوچکی که ممکن است آنها را به قله برساند، انگیزه افراد را حفظ می‌کند. دلیل دوم این است که با هر چرخه رونق و رکود، بیشتر

بهترین سال طلا و بدترین سال دلار به پایان رسید

برندگان و بازندگان بازارهای ۲۰۲۳

به گزارش «بلومبرگ»، معیار شرکت خدمات مالی «ام‌اس‌سی‌آی» (MSCI) برای پول ملی کشورها در روز جمعه (۸ دی) که آخرین روز معاملاتی سال ۲۰۲۳ محسوب می‌شود، ۸٫۴ درصد در برابر دلار آمریکا رشد کرد. همچنین اوراق بهادار ارزهای برمهاده در کشورهای در حال توسعه، بهترین سود خود در چهار سال اخیر را داشته‌اند و روند کاهش ارزش دو ساله بازارهای سهام در بازارهای نوظهور نیز پس از دو سال متوقف شده است. افزایش ارزش در میان دارایی‌های مختلف نشان می‌دهد که مدیران مالی بار دیگر میل خود برای اوراق بهادار دارای بازده بالاتر را به دست آورده‌اند؛ زیرا تورم رو به کاهش آمریکا، مسیر را برای هزینه‌های استقراضی کمتر و ادامه رشد بزرگ‌ترین اقتصاد جهان هموار کرده است. این افزایش ارزش در حالی رقم خورده که بازیابی اقتصادی چین با شکست روبه‌رو شده است. «هاری هارپهاران»، مدیر اجرایی شرکت «NWI Management» اعلام کرد: «این وضعیت یک بار دیگر نشان‌دهنده قدرت نرخ بهره کمتر در آمریکا و ارزش رو به کاهش دلار است. بازیابی اقتصادی بازارهای نوظهور در حالی عملکرد فوق‌العاده‌ای را ثبت کرد که می‌توان گفت این عملکرد مثبت بدون کمک چین رقم خورده است.»

بازارهای سهام کشورهای در حال توسعه با رشد ۹٫۶ درصدی همراه شده؛ در حالی که اگر به نتایج معیاری که شرکت‌های چینی را شامل نمی‌شود رجوع کنیم، این رشد به بیش از ۲۰ درصد می‌رسد. اوراق بهادار ارزهای محلی هم دارای بازده ۳٫۶ درصدی بوده‌اند که بهترین عملکرد از سال ۲۰۲۰ است. اوراق بهادار دلاری نیز با بازده ۱۱ درصدی همراه شده‌اند که بیشترین بازده این اوراق در چهار سال گذشته است. همچنین هزینه بیمه شدن در بازارهای نوظهور با کاهش همراه بوده و در این میان، تبادل اقبال اعتبار در ۲۲ ارائه‌دهنده مستقل اوراق بهادار به طور متوسط ۷۲ درصد کاهش یافته که کمترین سطح از سپتامبر ۲۰۲۱ است. بسا این حال، موسسه مالی جی‌پی‌مورگان اعلام کرد بازارهای نوظهور شاهد خروج ۷٫۲۸ میلیارد دلار سرمایه در سال ۲۰۲۳ بوده‌اند که دومین سال متوالی زیان از این حیث محسوب می‌شود. یکی

اخبار

کدام بانک‌ها وام ازدواج بیشتری داده‌اند؟

کارنامه ۹ ماهه وام ازدواج

تعداد متقاضی‌های منتظر در صف دریافت وام ازدواج نشان می‌دهد این صف در پایان آذرماه امسال نسبت به سه ماه قبل یعنی پایان شهریورماه حدود ۸ درصد افزایش اما نسبت به شش ماه قبل یعنی پایان خردادماه حدود ۲۸ درصد کاهش یافته است. به گزارش «کاوایران»، سه بانک ملت، ملی و تجارت بیشترین وام ازدواج را به متقاضیان پرداخت کرده‌اند. گزارش تازه بانک مرکزی نشان می‌دهد در راستای قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» شبکه بانکی کشور طی ۹ ماهه نیمه نخست سال جاری به ۶۱۸ هزار و ۷۷۹ نفر متقاضی حدود ۱۲۶ همت وام قرض‌الحسنه ازدواج پرداخت کرده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲۸ درصد افزایش یافته است. بیشترین وام ازدواج پرداختی توسط بانک ملت پرداخت شده است. طی ۹ ماهه ابتدای سال جاری، بانک ملت به بیش از ۱۱۶ هزار متقاضی معادل ۲۴ همت تسهیلات ازدواج پرداخت کرده است. بانک‌های ملی و تجارت نیز در رتبه‌های بعدی بیشترین وام ازدواج پرداختی قرار دارند. بانک ملی طی ۹ ماهه ابتدای امسال حدود ۲۳ همت و بانک تجارت نیز بیش از ۱۶ همت وام ازدواج به متقاضیان پرداخت کرده است.

کمترین وام ازدواج نیز از سوی بانک مشترک ایران ونزوئلا و رسالت پرداخت شده، به طوری که این دو بانک طی ۹ ماهه ابتدای امسال هر کدام به ترتیب ۴۸ میلیارد تومان و ۱۲۶ میلیارد تومان تسهیلات پرداخت کرده است. البته قرارگیری این بانک‌ها در قعر جدول وام ازدواج پرداختی به منزله عدم تعهد این بانک نیست؛ بانک مرکزی با توجه به میزان ظرفیت هر بانک، سهمیه مشخصی را برای وام ازدواج پرداختی بانک‌ها مشخص کرده که میزان آن در بانک‌های مختلف، متفاوت است.

بررسی وضعیت تعداد متقاضی‌های منتظر در صف دریافت وام ازدواج نیز نشان می‌دهد این صف در پایان آذرماه امسال نسبت به سه ماه قبل یعنی پایان شهریور حدود ۸ درصد افزایش اما نسبت به شش ماه قبل یعنی پایان خردادماه حدود ۲۸ درصد کاهش یافته و در نهایت در پایان آذرماه به ۲۸۰ هزار نفر رسیده است. صف انتظار وام ازدواج بانک‌ها نشان می‌دهد بیشترین صف انتظار به بانک صادرات تعلق دارد. بانک صادرات تا پایان آذرماه امسال به ۷۸ هزار و ۵۹۴ نفر وام ازدواج اعطا کرده و هنوز ۵۲ هزار نفر در انتظار دریافت وام هستند. بانک رفاه کارگران نیز در رتبه بعدی بیشترین صف انتظار برای دریافت وام ازدواج قرار دارد. بانک ملت و تجارت هم با حدود ۶۱ هزار نفر و ۵۲ هزار نفر متقاضی در انتظار در رتبه‌های بعدی این جدول قرار دارند. نکته جالب اینکه تعداد افراد در صف انتظار دریافت وام ازدواج برای بانک قرض‌الحسنه رسالت در پایان شهریورماه به یک نفر رسیده است.

ایلان ماسک همچنان در صدر قرار دارد

ثروتمندترین‌های ۲۰۲۳

فهرست ۵۰۰ میلیارد برتر بلومبرگ نشان می‌دهد که ثروتمندترین افراد جهان در سال ۲۰۲۳ حتی ثروتمندتر شده‌اند. به گزارش «بیزینس»، حدود ۷۷ درصد از میلیاردرهایی که در این فهرست قرار گرفتند، شاهد افزایش ثروت خود بوده‌اند؛ در حالی که دیگران ضررهای خاصی را تجربه کرده‌اند. «ایلان ماسک» با ثروت خالص ۲۲۵ میلیارد دلاری همچنان در صدر قرار دارد. این میلیاردر متولد آفریقای جنوبی برای اولین بار «جف بزوس»، مالک آمازون را در اواسط سال ۲۰۲۱ از جایگاه صدرتنیشینی خارج کرد و از آن ریمان تاسک جایگاه اول را حفظ کرده است. به پایه گزارش بلومبرگ، امسال «ماسک» شاهد رشد نزدیک به ۹۸ میلیارد دلاری ثروت خود بود. در حالی که پلتفرم رسانه اجتماعی وی، یعنی ایکس یا همان توییتر، در آشفنگی قرار داشت اما دارایی شاخص «ماسک»، یعنی تسلا از رشد ثابتی برخوردار بود و موفقیتش را مستحکم‌تر کرد. «بزوس» نیز در حال حاضر با ۱۷۸ میلیارد دلار در جایگاه سوم قرار دارد که با فاصله کمی از «برنارد آرنو» مدیرعامل شرکت لویی ویتون موت هنسی است؛ دارایی وی در سال ۲۰۲۳ به ۱۷۹ میلیارد دلار رسیده است. همچنین «مارک زاکربرگ»، رقیب سرخست «ماسک» و مالک متا نیز دومین رشد مطلق ثروت در سال ۲۰۲۳ را تجربه کرد و دارایی خالص وی نزدیک به ۱۸۵ میلیارد دلار افزایش یافت. این رشد که با افزایش سهام امپراتوری رسانه‌های اجتماعی وی پس از فروپاشی سال ۲۰۲۲ امکان‌پذیر شد، «زاکربرگ» را با ۱۲۸ میلیارد دلار در جایگاه ششم قرار داد. در میان ۱۵ نفر برتر در واقع، تنها یک میلیاردر شاهد کاهش ثروت خود بود؛ «گوتام آدانی»، میلیاردر هندی و رئیس گروه آدانی شاهد کاهش ارزش خالص دارایی خود با ۳۶٫۳ میلیارد دلار بود که حدود ۸۴٫۳ میلیارد دلار از دست داد و وی را از فهرست ۱۰ نفر برتر خارج کرد.

هشدار سازمان بورس درباره کلاهبرداری مجازی

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقای سلامت بازار سرمایه سازمان بورس نسبت به کلاهبرداری در فضای مجازی هشدار داد. «محمد مهدی منتظری» در این باره گفت: برخی از افراد در فضای مجازی با نشان دادن تصاویر مجزوه‌های نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و انتساب مجوز به خود، اعتماد مخاطبان را جلب و اقدام به کلاهبرداری از آنها کرده‌اند. مشاهده شده است که برخی از هم‌وطنان با عضویت در کانال‌ها و گروه‌های تلگرامی به منظور سرمایه‌گذاری، وجوه خود را به شماره حساب‌ها یا شماره کارت‌های بانکی ارائه شده در تلگرام واریز می‌کنند که در نهایت سوء استفاده‌کنندگان با مسدودکردن دسترسی کاربران از آنها کلاهبرداری می‌کنند. به گفته این مقام مسئول، افرادی در تلگرام با تبلیغ مشاوره سرمایه‌گذاری و سیدگردانی و مشارکت دادن سرمایه‌گذاران در افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی، وجوهی را از آنها دریافت می‌کنند، پس از آن به دلیل غیرقابل شناسایی بودن و فقدان مشخصات هویتی و شماره تماس از این کلاهبرداران، بعضاً از طریق اقدامات پلیسی و نظارتی نیز قابل شناسایی و رهگیری نیستند و حتی برخی از این کلاهبرداران در ایران نیز اقدام ندارند که این موضوع امید تعقیب آنها را برای مای‌باختگان از بین می‌برد.

منتظری افزود: مانور متقلبانه‌ای که این افراد به کار می‌گیرند و باعث فریب و جلب اعتماد مردم می‌شود، عبارت است از «ارائه تصویر مجوز یک نهاد مالی رسمی و قانونی» در کانال خود؛ در حالی که مدیران این نهادهای مالی از سوء استفاده از نام و نشان خود توسط افراد مذکور بی‌اطلاع هستند. به عنوان مثال، اخیراً کانال‌هایی با نشان دادن تصاویر مجوز رسمی یک شرکت مشاوره سرمایه‌گذاری و یک صندوق سرمایه‌گذاری، از مردم کلاهبرداری کرده‌اند.

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقای سلامت بازار سرمایه سازمان بورس همچنین خطاب به نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: به موجب دستورالعمل ضوابط فعالیت اشخاص تحت نظارت در فضای مجازی، مصوب ۱۹ دی ماه ۱۴۰۱ سازمان بورس و اوراق بهادار، کلیه نشان‌های نهادی، نهادهای مالی ثبت شده و تشکیک‌های خود انتظام موظف هستند نشانهای رسمی خود را از طریق که توسط واحد نظارتی مربوط در سازمان اعلام می‌شود، معرفی کنند و بسترهای انتشار اخبار و اطلاعات و انجام فعالیت‌ها و رسانه‌های اجتماعی و خبری و ابزارهای تعامل الکترونیکی خود را از طریق تارنمای اصلی به عموم معرفی و برای به‌روزرسانی آن اقدام کنند. به گفته «منتظری»، پیش از این سازمان بورس و اوراق بهادار فهرست مشخصات کامل نهادهای مالی دارای مجوز، به همراه آدرس محل دفاتر و شعبات ارائه خدمات را در تارنمای نهادهای مالی دارای مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار به آدرس https://cfsi.seo.ir/fa ارائه کرده است.

